

KAIVOSVASTUUIJÄRJESTELMÄ

ARVIOINTIPERUSTEET

Rikastushiekan hallinnan arviointityökalu

Johdanto

Tätä asiakirjaa voidaan käyttää työkaluna, jonka avulla yhtiöt voivat arvioida tuotantolaitoksillaan rikastushiekan hallinnan tasoa tuotantolaitoskohtaisesti. Rikastushiekan hallinnan tason kehitystä seurataan tämän arviointityökalun mukaisesti viiden tuloskriteerin avulla. Keskeiset tuloskriteerit voidaan erottaa toisistaan ja toiminnan kehitystä voidaan seurata vuosittain. Arviointityökalun noudattaminen myös yhdenmukaistaa yhtiöissä tehtäviä rikastushiekan käsittelyä ja hallintaa koskevia arviointeja. Lisäksi tämän työkalun tarkoituksena on mahdollistaa yhtiön toiminnan ulkoinen tarkastus.

Rikastushiekan hallinnan toteutuksen arviointi

Yhtiö on tietoinen rikastushiekan käsittelyalueiden aiheuttamista riskeistä ja ympäristövastuun merkityksestä johtamisessa.

Mikä on rikastushiekka-alue

Rikastushiekka-alue ”sisältää kaikki rikastushiekan patoamiseen ja käsittelyyn liittyvät rakenteet, osat ja laitteet, kuten padot ja, altaat sekä muut niihin liittyvät laitokset ja tarpeiston.”

Arviointityökalun tarkoituksena on tuloskriteerien avulla opastaa yhtiöitä rikastushiekan käsittelyyn ja hallintaan liittyvässä suunnittelussa ja toteutuksessa.

Arvioinnin tulisi:

- auttaa yhtiöitä kehittämään valmiuksiaan toimintansa seuraamiseen ja parantamiseen
- luoda perusta yhtiön toiminnan auditoinnille.

Vastuujärjestelmän mukaisesti tehtävässä hallintajärjestelmän arvioinnissa on käytettävä ammatillista harkintaa ja arviointityökalun soveltaminen edellyttää, että arvioinnin toteuttajalla on riittävä asiantuntemus arvioitavasta aihepiiristä ja hallintajärjestelmien arvioinnista. Arviointia toteutettaessa huomioidaan työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta. Arviointityökalu itsessään ei takaa rikastushiekan hallinnan tehokkuutta mutta sen avulla voidaan mitata toiminnan tasoa. Asiakirjan liitteenä on itsearvioinnin tarkistuslista (liite 2).

Tuloskriteerit

Rikastushiekan hallintaan on määritelty seuraavat viisi tuloskriteeriä

1. Rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet ja sitoumus
2. Rikastushiekan hallintajärjestelmä
3. Johdon ja henkilöstön vastuiden määrittely rikastushiekan hallinnan osalta
4. Rikastushiekan hallinnan vuosikatselmus
5. Toiminta-, huolto- ja valvontakäsikirja (THV-käsikirja) tai Käyttö-, kunnossapito- ja tarkkailukäsikirja (KKT-käsikirja).

Kullekin tuloskriteerille on määritelty viisi toiminnan tasoa. Toiminnan taso määritellään arviointiperusteiden avulla. Arvioijan tulee arvioida täyttääkö yhtiö ja sen toimipaikan/tuotantolaitoksen toiminta tuloskriteerien arviointiperusteita vaatimukset vastaamalla itsearvioinnin tarkistuslistan kysymyksiin. Kaikkien yhtiöiden oletetaan noudattavan lainsäädännön ja viranomaisten vaatimuksia.

Rikastushiekan hallinta TULOSKRITEERIEN ARVIOINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	Toiminta vastaa Suomen lainsäädännön vaatimuksia. Käytössä ei ole järjestelmiä; toiminta on usein reagoivaa; menettelyjä saattaa olla käytössä, mutta niitä ei ole sisällytetty dokumentoituihin toimintaperiaatteisiin ja hallintajärjestelmiin.
B	Toimet eivät ole täysin johdonmukaisia tai niitä ei ole dokumentoitu. Järjestelmiä/prosesseja on suunniteltu ja niitä kehitetään parhaillaan.
A	Prosesseja on kehitetty ja pantu täytäntöön kaikissa arviointiperusteissa. Viestinnässä noudatetaan avoimuutta ja raportointi on julkista. Yhtiö on arvioinut rikastushiekkojen hallinnan käytännöt sisäisessä arvioinnissa.
AA	Järjestelmät/prosessit on sisällytetty johdon päätöksentekoon ja toimintoihin. Yhtiön suoriutuminen on arvioitu ulkoisessa, riippumattomassa auditoinnissa. Yhtiö on sitoutunut toiminnan kehittämiseen ja jatkuvaan parantamiseen auditoinnissa esitettyjen huomioiden pohjalta.
AAA	Järjestelmä on todettu erinomaiseksi ja alallaan johtavaksi ulkoisessa, teknisessä auditoinnissa.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty kunkin tuloskriteerin arviointiperusteet, joiden avulla arvioija voi määrittellä asianmukaisen suoritustason (tasot C-AAA). Arviointia suorittaessaan arvioijan tulee huomioida, että kaikki viisi tuloskriteeriä täydentävät toisiaan. Arvioijan on valittava taso, joka vastaa parhaiten toiminnan tilaa.

Jos toiminnan osa-alue tai tuloskriteeri ei ole relevantti, arvioinniksi on merkittävä ”ei sovellu” (ei sov.). Kunkin tuloskriteerin osalta voidaan valita vain yksi taso, ja se voidaan valita vain, jos kaikki kyseisen tason perusteet ja kaikki alempien tasojen perusteet täyttyvät.

Jokaisen yhtiön tavoitteena on saavuttaa vähintään tason A-luokitus ja pyrkiä toimintansa jatkuvaan parantamiseen.

Rikastushiekan hallinnan arviointityökalu on lähtökohtaisesti tarkoitettu toiminnassa oleville tai hankevaiheessa oleville yhtiöille (esim. kannattavuus selvitys meneillään).

Tuotantolaitoskohtaiset arvioinnit

Yhtiön odotetaan arvioivan ja raportoivan rikastushiekan hallinnan tuloskriteerit jokaisen toimipaikan/tuotantolaitoksen osalta. Tuloskriteerien arviointia suunniteltaessa tulee huomioida eri kaivostoiminnan harjoittajien organisaatorakenne, koska yhtiöt saattavat luokitella tuotantolaitoksiaan ja rajata toimipaikkojaan eri tavoin. Tässä arviointityökalussa keskitytään erityisesti Suomessa toimiviin yhtiöihin ja niiden toimipaikkoihin sekä tuotantolaitoksiin.

Tuotantolaitoskohtaisen raportoinnin on todettu olevan luotettavin, informatiivisin ja hyödyllisin toiminnan arviointitapa. Toiminnan raportointiin käytettävä online-tietokanta suunnitellaan helpottamaan laitoskohtaista arviointia.¹

¹ [Tietokanta valmistuu myöhemmin keuhkustalon fi sivustalla](#)

Arviointiprosessi

On suositeltavaa, että arviointi sisältää haastatteluja, keskusteluja sekä asiakirjojen tarkasteluja. Arviointiin tulee osallistua toimipaikan tai tuotantolaitoksen sekä johdon että tuotanto- ja asiantuntijahenkilöstön edustajia. Arviointi edellyttää tarkastustoiminnan sekä hallintajärjestelmien arvioinnin tuntemusta sekä osaamista ja kokemusta rikastushiekan käsittelystä ja hallinnasta. Kunkin tuloskriteerin osalta voidaan valita vain yksi taso, ja se voidaan valita vain, jos kaikki kyseisen tason perusteet ja kaikki alempien tasojen perusteet täyttyvät. Raportoinnissa ei voida käyttää tasojen välisiä arviointeja (esim. B+).

Jos hankkeeseen osallistuu kaksi osapuolta, kuten yhteisyrityksessä, osapuolia kehoitetaan keskustelemaan keskenään siitä, kuka arvioinnin tekee ja tehdäänkö arviointi yhdessä vai erikseen niin, että tulokset kuvaavat osaltaan kummankin yhtiön toimintoja.

Arviointityökalun rakenne

Arviointityökalussa esitetään kunkin tuloskriteerin osalta:

- tarkoitus, joka ilmaisee tuloskriteerin tavoitteen
- arviointiperusteet jokaiselle toiminnan tasolle (C-AAA)
- ohjeita, jotka auttavat arvioijaa ymmärtämään kunkin tuloskriteerin yleisen soveltamisalan ja jotka toimivat myös viitekehystenä arviointihaastatteluja ja asiakirjojen tarkasteluja suoritettaessa yhtiön ja tuotantolaitoksen arvioinneissa.
- usein esitettyjä kysymyksiä (FAQ, frequently asked questions), joiden avulla annetaan lisätietoja esimerkiksi keskeisten termien määrittämisestä ja vastauksia yleisimpiin kysymyksiin.

TULOSKRITEERI 1

RIKASTUSHIEKAN HALLINNAN TOIMINTAPERIAATTEET JA SITOUS

Tarkoitus:

Varmistaa, että yhtiöt ovat laatineet rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet ja sitoumus, joissa ilmaistaan yhtiön rikastushiekan käsittelyyn liittyvät tahtotila, sitoumukset ja periaatteet.

Tuloskriteeri 1 Rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet ja sitoumus TULOSKRITEERIN ARVIOINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	Toiminta on Suomen lainsäädännön mukaista. Toimipaikalla ei ole dokumentoituja rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteita ja sitoumusta. Toimipaikan yleisten ohjeiden oletetaan kattavan myös rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet ja sitoumuksen, mutta yleisissä ohjeissa ei nimenomaisesti käsitellä rikastushiekan hallintaa.
B	Toimipaikalla on rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet, mutta ne eivät ole ohjeistuksen ² mukaisia tai ne ovat vasta valmisteilla.
A	Toimintaperiaatteiden ja sitoumuksen laadinnassa on kuultu keskeisiä sidosryhmiä. Toimintaperiaatteet ja sitoumus on otettu käyttöön, toimiva johto on vahvistanut ne, ja ne on otettu huomioon myös resurssoinnissa. Sisäisessä arvioinnissa on vahvistettu, että rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet ja sitoumus ovat parhaan Suomessa käytössä olevan käytännön mukaisia ja niitä sovelletaan ohjeistuksen ² mukaisesti.
AA	Riippumattomassa ulkoisessa auditoinnissa on vahvistettu, että rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet ja sitoumus ovat Suomessa ja EU:ssa käytössä olevan parhaan käytännön mukaisia ja niitä sovelletaan ohjeistuksen ² mukaisesti.
AAA	Laitoksessa on suoritettu riippumaton tekninen auditointi rikastushiekan hallinnan laadun varmistamiseksi.

² Parhaat ympäristökäytännöt käsittävät mm. seuraavat ohjeistukset: Metallimalmikaivostoiminnan parhaat ympäristökäytännöt (SY 29/2011), BREF: Management of Tailings and Waste-rock in Mining Activities (EC 2009 ja meneillään oleva päivitys), Patoturvallisuusopas (Hämeen ELY-keskus 2012). Myös MAC-ohjeistusta, joka monelta osin kattaa samoja asioita em. ohjeistusten kanssa, voidaan soveltaa toiminnassa.

Tiedoksi: Suomalaisen/EU-ohjeistuksen osalta tulisi erillistyönä tehdä selvitys, jossa koottaisiin osin hajallaan oleva informaatio keskeisiltä osin yhteen oppaaseen. Siinä voitaisiin tarvittaessa myös esittää otteita MAC-ohjeistuksesta, mikäli se joiltain osin havaittaisiin tarpeelliseksi. Tuloskriteerien 2, 3, 4 ja 5 sisältö voitaisiin koota samaan oppaaseen.

Rikastushiekan hallinnan toimintaperiaate ja sitoumus USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

NRO LIITTEESSÄ 1.	KYSYMYYS	SIVU
1	Onko rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteen oltava erillinen asiakirja?	Ks. sivu 14
2	Voidaanko yhtiötason asiakirjoja käyttää sitoutumisen osoittamiseen?	Ks. sivu 14
3	Mitä sidosryhmien kuulemisella tarkoitetaan?	Ks. sivu 14
5	Mitä "auditoinnilla tai arvioinnilla" tarkoitetaan?	Ks. sivu 15
6	Voiko yhtiö tai tuotantolaitos saavuttaa tason AAA läpäistyään ulkoisen auditoinnin tai arvioinnin, vaikka yhtiössä tai toimipaikalla ei olisi suoritettu tason AA sisäistä auditointia tai arviointia?	Ks. sivu 15
7	Mitä jos yhtiön tai tuotantolaitoksen auditointi tai arviointi osoittaa, ettei yhtiö tai toimipaikka täytä arviointiperusteita?	Ks. sivu 16
8	Mikä on sidosryhmä?	Ks. sivu 16
9	Mitä "tehokas" tarkoittaa?	Ks. sivu 17
11	Mitä "riippumaton" tarkoittaa?	Ks. sivu 17
12	Mitä "johdon vastuu" tarkoittaa?"	Ks. sivu 17
13	Mitä "vastuu" tarkoittaa?	Ks. sivu 17

Rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet ja sitoumus OHJEET ARVIOIJALLE

Määritä haastattelujen ja asiakirjojen tarkastelun avulla seuraavat seikat:

- Onko yhtiö laatinut ohjeistuksen² mukaiset rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet ja sitoumuksen ja päivitetäänkö niitä?
- Heijastavatko toimintaperiaatteet ja sitoumus toimivan johdon todellisia sitoumuksia ja näkemyksiä, jotka koskevat rikastushiekan hallintaa?
- Onko sidosryhmiä kuultu toimintaperiaatteita ja sitoumusta laadittaessa?
- Toteutetaanko toimintaperiaatteita ja näkyykö tämä budjetissa ja resurssienjaossa? Tuntevatko esimiehet ja työntekijät toimintaperiaatteet ja sitoumuksen ja ymmärtävätkö he niiden tarkoituksen?
- Kuinka esimiesten ja työntekijöiden tiedot toimintaperiaatteista ylläpidetään? Selvitä myös käytettävät keinot.
- Sisältyykö rikastushiekan seurannan ja hallinnan parantaminen toimintaperiaatteisiin?
- Mitä auditointi- tai arviointiprosesseja toimipaikalla on käytössä sen varmistamiseksi, että toimintaperiaatteet ja sitoumus edustavat hyvää käytäntöä Suomessa ja EU-tasolla ja ovat ohjeen⁴ mukaisia.
- Onko viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana tehty rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteita ja sitoumusta koskeva sisäinen arviointi, ulkoinen auditointi tai tekninen auditointi?

TULOSKRITEERI 2 RIKASTUSHIEKAN HALLINTAJÄRJESTELMÄ

Tarkoitus:

Varmistaa, että yhtiöillä on käytössä parhaiden ympäristökäytäntöjen ja ohjeistuksen³ mukaiset rikastushiekan hallintajärjestelmät. Järjestelmät sisältävät puitteet riskien arvioinnille, tavoitteiden asettamiselle, sidosryhmien kuulemiselle, tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävien toimien toteuttamiselle, vastuiden määrittelylle ja varmistusprosesseille.

Tuloskriteeri 2 Rikastushiekan hallintajärjestelmä TULOSKRITEERIN ARVIINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	Toiminta on Suomen lainsäädännön mukaista. Toimipaikalla ei ole kehitetty tai otettu käyttöön virallista rikastushiekan hallintajärjestelmää.
B	Rikastushiekan hallintajärjestelmä on otettu käyttöön, mutta se ei ole käytettävissä olevan ohjeen ⁴ mukainen tai toimipaikan rikastushiekan käsittelykäytäntöjä on verrattu mainittuun ohjeeseen gap-analyysillä.
A	Tehokas toteutus: Rikastushiekan hallintajärjestelmä on käytettävissä olevan ohjeen ⁴ mukainen. Järjestelmän laadinnassa on kuultu sidosryhmiä ja/tai sidosryhmät ovat arvioineet sen. Järjestelmä on otettu käyttöön. Sisäisessä arvioinnissa on vahvistettu, että rikastushiekan hallintajärjestelmän toteutus on käytettävissä olevan ohjeen ⁴ mukainen.
AA	Riippumattomassa ulkoisessa auditoinnissa on vahvistettu, että rikastushiekan hallintajärjestelmän toteutus on käytettävissä olevan ohjeen ⁴ mukainen.
AAA	Laitoksessa on suoritettu riippumaton tekninen auditointi, jolla todennetaan uusien mittaus- ja läjitystekniikoiden käyttöönotto sekä varmistetaan että toiminnalle on laadittu yleinen kehityspolku.

³ Parhaat ympäristökäytännöt käsittävät mm. seuraavat ohjeistukset: Metallimalmikaivostoiminnan parhaat ympäristökäytännöt (SY 29/2011), BREF: Management of Tailings and Waste-rock in Mining Activities (EC 2009 ja meneillään oleva päivitys), Patoturvallisuusopas (Hämeen ELY-keskus 2012). Myös MAC-ohjeistusta, joka monelta osin kattaa samoja asioita em. ohjeistusten kanssa, voidaan soveltaa toiminnassa.

⁴ Ohje tulee laatia Suomen patoturvallisuusoppaan mukaisesti ja/tai MAC:n ohjeiden perusteella.

Rikastushiekan hallintajärjestelmä USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

NRO LIITTEESSÄ 1.	KYSYMYKSET	SIVU
3	Mitä sidosryhmien kuulemisella tarkoitetaan?	Ks. sivu 14
4	Voiko tuotantolaitoksella olla tehokas rikastushiekan hallintajärjestelmä ilman rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatetta?	Ks. sivu 14
5	Mitä "auditoinnilla tai arvioinnilla" tarkoitetaan?	Ks. sivu 15
6	Voiko yhtiö tai tuotantolaitos saavuttaa tason AAA läpäistyään ulkoisen auditoinnin tai arvioinnin, vaikka yhtiössä tai toimipaikalla ei olisi suoritettu tason AA sisäistä auditointia tai arviointia?	Ks. sivu 15
7	Mitä jos yhtiön tai tuotantolaitoksen auditointi tai arviointi osoittaa, ettei yhtiö tai toimipaikka täytä arviointiperusteita?	Ks. sivu 16
8	Mikä on sidosryhmä?	Ks. sivu 16
9	Mitä "tehokas" tarkoittaa?	Ks. sivu 17
10	Mikä on "järjestelmä"?	Ks. sivu 17
11	Mitä "riippumaton" tarkoittaa?	Ks. sivu 17

Rikastushiekan hallintajärjestelmä OHJEET ARVIOIJALLE

Määritä haastattelujen ja asiakirjojen tarkastelun avulla seuraavat seikat:

- Onko ohjeen⁴ mukainen rikastushiekan hallintajärjestelmä otettu käyttöön?
- Onko sidosryhmiä kuultu rikastushiekan hallintajärjestelmän kehittämisessä, ja/tai ovatko sidosryhmät katselmoineet järjestelmän?
- Tarkastetaanko rikastushiekan hallintajärjestelmän ajantasaisuus ja tehokkuus vuosittain, ja raportoidaanko tuloksista toimivalle johdolle?
- Mitä auditointi- tai arviointiprosesseja toimipaikalla on käytössä sen varmistamiseksi, että rikastushiekan hallintajärjestelmä on ohjeen⁴ mukainen?
- Onko viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana suoritettu rikastushiekan hallintajärjestelmää koskeva sisäinen arviointi, ulkoinen auditointi tai tekninen auditointi?

TULOSKRITEERI 3 RIKASTUSHIEKAN HALLINNAN VASTUUVELVOLLISUUDEN JA VASTUIDEN MÄÄRITTELY

Tarkoitus:

Varmistaa, että johdon vastuu on selkeästi määritelty rikastushiekan käsittelystä ja osoittaa, että rikastushiekan käsittelyalueiden asianmukainen hallinta on merkityksellinen yhtiön liiketoiminnalle ja maineelle. Tällä tuloskriteerillä varmistetaan, että yhtiössä on johtaja, joka on vastuussa siitä, että yhtiöllä on asianmukainen järjestelmä rikastusjätteiden vastuulliseen käsittelyyn. Johtajan odotetaan delegeoivan velvoitteita rikastushiekan käsittelystä, budjettiasioista ja muista rikastushiekkaan liittyvistä toiminnoista tuotantohenkilöstölle ja/tai pääkonttorin henkilökunnalle, mutta olevan viime kädessä tilivelvollinen rikastushiekan käsittelystä ja sen seurauksista.

Tuloskriteeri 3 Rikastushiekan hallinnan vastuuvollisuuden ja vastuiden määrittely TULOSKRITEERIN ARVIOINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	Rikastushiekan hallinnalle ei ole virallisesti nimetty vastuuvollista johtajaa. Vastuu rikastushiekkaan liittyvistä asioista ja tuloksista on kuitenkin delegeoitu kaivannaisjäteasetuksen 6 § sekä ympäristönsuojelulain 115 § ja jätelain 141 § mukaisesti.
B	Yksi laitoksen johtajista on nimetty virallisesti vastuuseen rikastushiekan käsittelystä ja hallinnasta. Velvoitteita rikastushiekkaan liittyvistä käytännön asioista ja tuloksista ei ole delegeoitu virallisesti.
A	Tehokas toteutus: Rikastushiekan hallinnalle on virallisesti nimetty vastuullinen johtaja. Rikastushiekan käsittelyjärjestelmän toteutusta ja raportointia koskeva vastuu, budjettivalta ja vastuuvollisuus on ohjeen ⁴ mukaisesti delegeoitu virallisesti tuotantohenkilöstölle ja/tai pääkonttorin henkilökunnalle.
AA	Sisäinen arviointi: vastuiden ja velvollisuuksien osoittaminen johtajalle rikastushiekan käsittelyjärjestelmän toteutusta ja raportointia koskevan vastuun, budjettivallan ja vastuuvollisuuden virallinen delegointi ohjeen ⁴ mukaisesti tuotantohenkilöstölle ja/tai pääkonttorin henkilökunnalle.
AAA	Ulkoinen auditointi: vastuiden ja velvollisuuksien osoittaminen johtajallerikastushiekan käsittelyjärjestelmän toteutusta ja raportointia koskevan vastuun, budjettivallan ja vastuuvollisuuden virallinen delegointi ohjeen⁴ mukaisesti tuotantohenkilöstölle.

Rikastushiekan hallinnan vastuuvollisuuden ja vastuiden määrittely USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

NRO LIITTEESSÄ 1.	KYSYMYS	SIVU
5	Mitä "auditoinnilla tai arvioinnilla" tarkoitetaan?	Ks. sivu 15
6	Voiko yhtiö tai toimipaikka saavuttaa tason AAA läpäistytään ulkoisen auditoinnin, vaikka yhtiössä tai toimipaikalla ei olisi suoritettu tason AA sisäistä arviointia?	Ks. sivu 15
7	Mitä jos yhtiön tai toimipaikan auditointi tai arviointi osoittaa, ettei yhtiö tai toimipaikka täytä arviointiperusteita?	Ks. sivu 16
9	Mitä "tehokas" tarkoittaa?	Ks. sivu 17
11	Mitä "riippumaton" tarkoittaa?	Ks. sivu 17

Rikastushiekan hallinnan vastuuvollisuuden ja vastuiden määrittely OHJEET ARVIOIJALLE

Määritä haastattelujen ja asiakirjojen tarkastelun avulla seuraavat seikat:

- Onko rikastushiekan hallinnalle nimetty vastuullinen johtaja?
- Onko vastuullinen johtaja virallisesti delegoinut velvoitteet rikastushiekan käsittelystä, budjettiasioista ja muista rikastushiekkään liittyvistä toiminnoista tuotantohenkilöstölle ja/tai pääkonttorin henkilökunnalle?
- Mitä auditointi- tai arviointiprosesseja toimipaikalla on käytössä sen varmistamiseksi, että vastuuvollisuus ja vastuut on jaettu siten, että vastuut ovat selkeät ja käytössä on riittävät resurssit ohjeen⁴ mukaisesti?
- Onko viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana suoritettu rikastushiekan hallinnan vastuuvollisuuden ja vastuiden jakoa koskeva ulkoinen auditointi?

TULOSKRITEERI 4 RIKASTUSHIEKAN HALLINNAN VUOSIKATSELMUS

Tarkoitus:

Varmistaa, että yhtiössä suoritetaan rikastushiekan hallinnan vuosikatselmus ja sen tulokset raportoidaan vastuuvolliselle johtajalle, jotta yhtiö voi olla edelleen varma rikastushiekan hallinnan rakenteiden ja järjestelmien tehokkuudesta ja riittävydestä.

Tuloskriteeri 4 Rikastushiekan hallinnan vuosikatselmus TULOSKRITEERIN ARVIOINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	Toiminta on Suomen lainsäädännön mukaista. Rikastushiekan hallinnan vuosikatselmusta ei tehdä eikä raportoida.
B	Rikastushiekan hallinnan vuosikatselmus tehdään, mutta siitä ei raportoida vastuuvolliselle johtajalle. Toimipaikkatasolla suoritetaan määräajoin rikastushiekan hallinnan virallisia katselmuksia ohjeen ⁴ mukaisesti.
A	Tehokas toteutus: Vastuulliselle johtajalle raportoidaan rikastushiekan hallinnan virallisen vuosikatsauksen tuloksista. Katselmus on ohjeen ⁴ mukainen. Sisäinen arviointi: • yhtiön virallisen rikastushiekan hallinnan vuosikatselmusten tulosten raportointi vastuuvolliselle johtajalle; ja• katselmus on vuosikatselmusta koskevan ohjeen⁴ mukainen.
AA	Ulkoinen, riippumaton auditointi: • yhtiön virallisen rikastushiekan hallinnan vuosikatselmuksen tulosten raportoinnista vastuuvolliselle johtajalle• katselmus on ohjeen⁴ mukainen
AAA	Laitoksessa on suoritettu riippumaton tekninen auditointi sen todentamiseksi että rikastushiekan hallinnan vuosikatselmus on laadittu parhaiden käytäntöjen mukaisesti.

Rikastushiekan hallinnan vuosikatsaus USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

NRO LIITTEESSÄ 1.	KYSYMYKSIÄ	SIVU
5	Mitä "auditoinnilla tai arvioinnilla" tarkoitetaan?	Ks. sivu 15
6	Voiko yhtiö tai toimipaikka saavuttaa tason AA läpäistyään ulkoisen auditoinnin tai arvioinnin, vaikka yhtiössä tai toimipaikalla ei olisi suoritettu tason A sisäistä auditointia tai arviointia?	Ks. sivu 15
7	Mitä jos yhtiön tai toimipaikan auditointi tai arviointi osoittaa, ettei yhtiö tai toimipaikka täytä arviointiperusteita?	Ks. sivu 16
9	Mitä "tehokas" tarkoittaa?	Ks. sivu 17
11	Mitä "riippumaton" tarkoittaa?	Ks. sivu 17

Rikastushiekan hallinnan vuosikatsaus OHJEET ARVIOIJALLE

Määritä haastattelujen ja asiakirjojen tarkastelun avulla seuraavat seikat:

- Suoritetaanko yhtiössä rikastushiekan hallintaan liittyvät vuosikatselmukset?
- Raportoidaanko katselmusten tulokset vastuulliselle johtajalle?
- Otetaanko rikastushiekan hallinnan vuosikatsausprosessissa ohjeen⁴ vaatimukset huomioon?
- Onko vastuuvolliselle johtajalle raportoitavat rikastushiekan hallinnan vuosikatselmukset auditoitu sisäisesti tai ulkoisesti edellisten kolmen vuoden aikana?

TULOSKRITEERI 5

RIKASTUSHIEKAN HALLINNAN TVH/KKT-KÄSIKIRJA

Tarkoitus:

Varmistaa, että tuotantolaitoksella on laadittu ja otettu ohjeen⁴ mukainen THV/KKT-käsikirja⁵ käyttöön. Tämän tuloskriteerin osalta on huomioitava, että ne laitokset, joilla sijaitsee suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava kaivannaisjätteen jätealue tai jätealueita, joutuvat jo lähtökohtaisesti täyttämään suuremmat lakisääteiset velvoitteet. Näin ollen tältä osin lainsäädännön vaatimukset täyttävä toiminta sijoittuu tasolle A. Kaikilta toiminnanharjoittajilta (taso C) ei voida vaatia näiden vaatimusten täyttämistä.

Tuloskriteeri 5 Rikastushiekan hallinnan THV/KKT-käsikirja TULOSKRITEERIN ARVIOINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	Toiminta on Suomen lainsäädännön mukaista. THV/KKT-käsikirjaa ⁵ ei ole laadittu. Rikastushiekka-alueen toimintaa sekä huolto- ja valvontatoimia kuitenkin tehdään lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.
B	Toimipaikalla on laadittu ohjeistus rikastushiekan käsittelylle, mutta se ei ole Suomen tai EU:n parhaiden käytäntöjen mukainen ohjeistus on valmisteilla. Tuotantolaitoksen henkilökunnan tehtävät ja vastuut on määritelty ja dokumentoitu.
A	Toimipaikalla on laadittu ja otettu käyttöön ohjeen ⁴ mukainen THV/KKT-käsikirja ⁵ . SEVESO 3 –laitoksille: Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kaivannaisjätteen jätealueet määritellään kaivannaisjäteasetuksen (190/2013) liitteen 2 mukaisesti. Kaivannaisjäteasetuksen 5 § mukaisesti näillä jätealueilla on oltava asianmukainen toimintaperiaateasiakirja, turvallisuushallintajärjestelmä ja sisäinen pelastussuunnitelma, joiden laatimisessa ja täytäntöönpanossa sekä tiedottamisessa turvallisuustoimista on noudatettava asetuksen liitteessä 4 esitettyjä periaatteita. Lakisääteiset vaatimukset vastaavat tason A-vaatimuksia tässä tuloskriteerissä ja näiden alueiden osalta. Sisäisessä arvioinnissa on vahvistettu, että THV/KKT-käsikirjan ⁵ sisältö ja käyttö ovat ohjeen ⁴ mukaisia. Tarkastuksen tulokset on raportoitu yhtiön rikastushiekan hallinnan vuosikatsauksessa.
AA	Valmius- ja hätätilannesuunnitelmia on testattu ja sitä on harjoiteltu säännöllisesti. Toimintatapoja kehitetään harjoitustilanteiden havaintojen perusteella. Riippumattomassa ulkoisessa arvioinnissa on vahvistettu, että THV/KKT-käsikirjan ⁵ sisältö ja käyttö ovat ohjeen ⁴ mukaisia. Ulkoisen arvioinnin tulokset on raportoitu yhtiön rikastushiekan hallinnan vuosikatselmuksessa.

⁵ Valmius- ja hätätilannesuunnitelmat ovat olennainen osa THV/KKT-käsikirjaa ja tärkeitä rikastushiekan käsittelyalueiden ja niiden lähelle sijoittuvien turvallisuuden kannalta. Lisätietoa valmius- ja hätätilannesuunnitelmien laatimisesta ja testauksesta on saatavilla ohjeesta.

AAA	Laitoksessa on suoritettu riippumaton tekninen auditointi sen todentamiseksi että rikastushiekan hallinta noudattaa THV/KKV-käsikirjan mukaisia parhaita käytäntöjä.

Rikastushiekan hallinnan THV/KKT-Käsikirja USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

NRO LIITTEESSÄ 1.	KYSYMYS	SIVU
5	Mitä "auditoinnilla tai arvioinnilla" tarkoitetaan?	Ks. sivu 15
6	Voiko yhtiö tai tuotantolaitos saavuttaa tason AA läpäistyään ulkoisen auditoinnin tai arvioinnin, vaikka yhtiössä tai toimipaikalla ei olisi suoritettu tason A sisäistä auditointia tai arviointia?	Ks. sivu 15
7	Mitä jos yhtiön tai tuotantolaitoksen auditointi tai arviointi osoittaa, ettei yhtiö tai toimipaikka täytä arviointiperusteita?	Ks. sivu 16
9	Mitä "tehokas" tarkoittaa?	Ks. sivu 17
11	Mitä "riippumaton" tarkoittaa?	Ks. sivu 17

Rikastushiekan hallinnan THV/KKT-käsikirja OHJEET ARVIOIJALLE

Määritä haastattelujen ja asiakirjojen tarkastelun avulla seuraavat seikat:

- Onko rikastushiekan käsittelyalueille laadittu ja otettu käyttöön THV/KKT-käsikirja?
- Onko THV/KKT-käsikirja ohjeen⁴ tai MAC:n julkaisun *Developing an Operation, Maintenance and Surveillance Manual for Tailings and Water Management Facilities* mukainen?
- Onko tuotantolaitoksen henkilökunnan tehtävät ja vastuut määritetty?
- Onko tuotantolaitoksella auditointi- tai arviointiprosesseja, joilla varmistetaan että THV/KKT-käsikirjan vaatimuksia noudatetaan, mahdolliset puutteet korjataan toimintasuunnitelmien mukaisesti ja THV/KKT-käsikirjan käytöstä raportoidaan yhtiön rikastushiekan hallinnan vuosikatselmuksessa?
- Onko edellisten kolmen vuoden aikana suoritettu sisäinen tai ulkoinen auditointi tai arviointi sen varmistamiseksi, että THV/KKT-käsikirja on ohjeen⁴ tai MAC:n julkaisun *Developing an Operation, Maintenance and Surveillance Manual for Tailings and Water Management Facilities* mukainen?
- Onko valmius- ja hätätilannesuunnitelmat laadittu, dokumentoitu ja testattu Seveso 3 –laitosten osalta?

LIITE 1:

Rikastushiekan hallinnan arviointiperusteet USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

1. Onko rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteen oltava erillinen asiakirja?

Ei. Vaatimus rikastushiekan hallintaa koskevasta toimintaperiaatteista voidaan täyttää myös yhtiötason ohjeella tai ympäristöohjeistuksella, mikäli ohjeissa nimenomaisesti viitataan rikastushiekan käsittelyyn ja hallintaan.

2. Voidaanko yhtiötason asiakirjoja käyttää sitoutumisen osoittamiseen?

Yhtiötasolla laadittu toimivan johdon kirjallinen sitoumus (kuten yhtiön toimintaperiaate) voidaan hyväksyä todisteeksi tuotantolaitos- tai yhtiötason itsearvioinnin tai todentamisen yhteydessä vain, jos lisäksi on todisteita siitä, että yhtiön sitoumusta sovelletaan ja noudatetaan. Yhtiötason asiakirjojen ja tuotantolaitoksen käytäntöjen välillä on oltava todistettava yhteys. Jos tämä yhteys voidaan todentaa, voidaan yhtiötason asiakirjat hyväksyä todisteeksi laitoksen sitoutumisesta.

3. Mitä sidosryhmien kuulemisella tarkoitetaan?

Kuuleminen on prosessi, jossa yhtiö keskustelelee sidosryhmiensä kanssa selvittääkseen niiden näkökannat, tiedottaakseen niille yhtiön toiminnasta ja tuloksista, ja sitouttaakseen ne keskustelemaan mahdollisista ongelmista ja huolenaiheista sekä osallistumaan ongelmien ratkaisuun.

Yhtiön rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteen kehittämiseen liittyvä kuuleminen ja yhtiön sitoumuksista (tulokriteeri 1) sekä rikastushiekan käsittelyjärjestelmästä (tulokriteeri 2) tiedottaminen ovat ohjeessa⁴ nimenomaisesti mainittuja osa-alueita. Täyttääkseen kuulemiseen liittyvät tulokriteerien 1 ja 2 arviointiperusteet yhtiön tulee pyrkiä kuulemaan asiaankuuluvia sidosryhmiä ohjeen mukaisesti. Saavuttaakseen tason A sitoutumisen näissä kahdessa tulokriteerissä yhtiöiden tulee voida osoittaa vähintään pyrkineensä selvittämään toimipaikan ja sen lähialueen sidosryhmät ja kuulemaan niitä.

Yhtiöitä kehoitetaan tutustumaan sidosryhmien vuorovaikutusta koskevaan arviointityökaluun ja niissä esitettyihin neljään tulokriteeriin ja ohjeisiin, jotka koskevat

- sidosryhmien tunnistamisprosessia
- yhteydenpitoa ja vuoropuhelua sidosryhmien kanssa
- järjestelmää sidosryhmäpalautteen keräämiseksi ja siihen vastaamiseksi
- tulosten raportointia.

Sidosryhmien tunnistamisen ja kuulemisen prosessit kuvataan sidosryhmien kanssa toteutettavaa vuorovaikutusta koskevassa arviointityökalussa alkaen paikallisista ja toimipaikkaan liittyvistä sidosryhmistä aina yhtiötason laajempiin, tiettyjä asioita ajaviin sidosryhmiin. Saavuttaakseen tason A ensimmäisessä tulokriteerissä (sidosryhmien tunnistaminen) yhtiöiden on osoitettava, että niillä on käytössä virallinen ja dokumentoitu järjestelmä sidosryhmien tunnistamiseen paikallisella tai toimipaikan tasolla.

4. Voiko tuotantolaitoksella olla tehokas rikastushiekan hallintajärjestelmä ilman rikastushiekan hallinnan arviointityökalua?

Ei. Näiden arviointiperusteiden tulokriteerien 1 ja 2 välillä on suora yhteys. Rikastushiekan hallintajärjestelmän tehokas toteutus edellyttää toimipaikalta rikastushiekan hallinnan arviointityökalua, sillä tämä on olennainen osa järjestelmää ja sen ohjausta. Tuotantolaitos ei voi saavuttaa tasoa A tulokriteerissä 2 (Rikastushiekan hallintajärjestelmä), jos se ei ole saavuttanut vähintään tasoa A tulokriteerissä 1 (Rikastushiekan hallinnan toimintaperiaate ja sitoumus).

5. Mitä ”auditoinnilla tai arvioinnilla” tarkoitetaan?

Rikastushiekan hallintajärjestelmän auditoinnin tai arvioinnin tarkoituksena on osoittaa, että rikastushiekan hallinta on toteutettu ohjeen⁴ mukaisesti tai täyttää julkaisussa *A Guide to Audit and Assessment of Tailings Facility Management* suositellut standardit. Auditoinnin tai arvioinnin suorittaa ryhmä, joka voi koostua yhtiön työntekijöistä, mutta jonka on oltava itsenäinen, puolueeton ja objektiivinen suhteessa arvioitavaan tuotantolaitokseen tai kaivokseen.

Auditointia tai arviointia ei tule sekoittaa arviointityökalussa kuvattuun todentamisjärjestelmään, joka on suurimmaksi osaksi toimistotyönä suoritettava prosessi tuotantolaitosten tai yhtiöiden itselleen eri kriteereistä antamien tasojen vahvistamiseksi. Todentaminen ei vastaa edellisessä kappaleessa kuvattua rikastushiekan käsittelyalueen johtamisen auditointia tai arviointia.

Auditointi ja arviointi määritellään MAC:n julkaisussa *A Guide to Audit and Assessment of Tailings Facility Management* seuraavasti:

- Auditointi on virallinen, systemaattinen ja dokumentoitu tarkastus, jonka tarkoitus on selvittää, täyttääkö tuotantolaitos täsmälliset, sovitut ja ennalta määäryt tuloskriteerit, jotka ovat usein lain tai viranomaisten edellyttämiä. Auditoinnissa pyritään selvittämään systemaattisesti kerätyn ja dokumentoidun, pätevän todistusaineiston perusteella, täyttääkö toimipaikka määäryt tuloskriteerit. Auditointi ei perustu mielipiteisiin, eikä sen tarkoitus ole selvittää puutteiden syitä tai arvioida järjestelmien tehokkuutta.
- Arvio menee määärytjä kriteerejä vasten mittaamista (auditointi) pidemmälle: Arviointiin sisältyy asiantuntijoiden arviointi järjestelmän tehokkuudesta, toteutuksesta, soveltamisesta ja ylläpidosta. Arviointi perustuu tarpeeseen selvittää järjestelmän ja prosessien laatu. Arvioinnilla voidaan luoda pohjaa prosessien kehittämislle paljastamalla puutteita järjestelmässä ja selvittämällä niiden syyt.

6. Voiko yhtiö tai tuotantolaitos saavuttaa tason AAA läpäistyään tason AA ulkoisen auditoinnin, vaikka yhtiössä tai toimipaikalla ei olisi suoritettu tason A sisäistä arviointia?

Kyllä, koska tuloskriteerin arviointi on tilannekuva yhtiön tai tuotantolaitoksen tilasta suhteessa eri tuloskriteereihin. Taso AA tai AAA annetaan sen mukaan, onko tehty auditointi tai tarkastus sisäinen vai ulkoinen. Yhtiössä tai tuotantolaitoksella ei tarvitse tehdä sisäistä auditointia tai arviointia (joka oikeuttaa tasoon AA), jotta se voisi saada tason AAA ulkoisen auditoinnin tai arvioinnin perusteella.

7. Mitä jos yhtiön tai tuotantolaitoksen auditointi tai arviointi osoittaa, ettei yhtiö tai toimipaikka täytä arviointiperusteita?

Jos auditoinnissa tai arvioinnissa paljastuu merkittäviä poikkeamia, toimipaikalle tulee antaa taso B. Tällaisia poikkeamia voivat esimerkiksi olla riittämätön tai puuttuva:

- keskeisten osa-alueiden dokumentointi
- sidosryhmien kuuleminen
- toimintaperiaatteet ja sitoumus
- rikastushiekan hallinnan vastuuvollisuuden ja vastuiden määrittely
- rikastushiekan hallinnan vuosikatselmus.

Tunnistettujen poikkeamien merkittävyyden arviointi on asiantuntijoiden harkinnan varassa.

KESKEISTEN TERMIEN MÄÄRITELMIÄ

8. Mikä on sidosryhmä?

Sidosryhmät käsittävät kaikki yksilöt ja ryhmät, joilla on toiminnan hallintaan liittyviä päätöksiä koskeva intressi tai jotka katsovat, että toiminnan hallintaan liittyvät päätökset voivat vaikuttaa niihin. Sidosryhmiä ovat muun muassa

- työntekijät
- naapurit
- maanomistajat
- vaikutusalueen virkistyskäyttäjät
- saamelaiset (koltta-alueella kolttien kyläkokous)
- paliskunnat ja poronhoitajat
- kaivosyhteisön jäsenet
- tavaroiden ja palveluiden toimittajat
- muiden elinkeinojen edustajat
- asiakkaat
- urakoitsijat
- ympäristöjärjestöt ja muut kansalaisjärjestöt
- hallitus ja viranomaiset
- rahoitusalan toimijat
- osakkeenomistajat.

9. Mitä ”tehokas” tarkoittaa?

Termiä ”tehokas” voidaan käyttää, kun tarkastelun kohde on täysin toimintakunnossa niin, että halutut tulokset voidaan saavuttaa.

10. Mikä on ”järjestelmä”?

”Järjestelmä” tai ”hallintajärjestelmä” koostuu prosesseista, jotka yhdessä muodostavat järjestelmän kehyksen. Hallintajärjestelmän avulla voidaan varmistaa, että tehtävät suoritetaan oikein, yhdenmukaisesti ja tehokkaasti määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi ja toiminnan jatkuvan parantamisen edistämiseksi. Järjestelmäpohjainen lähestymistapa edellyttää tarvittavien toimenpiteiden arviointia, suunnittelua tavoitteiden saavuttamiseksi, suunnitelman täytäntöönpanoa ja tavoitteiden saavuttamisen seuranta. Hallintajärjestelmässä otetaan huomioon henkilöstö- ja resurssitarpeet sekä se, kuinka järjestelmän toteuttamisen kannalta tarpeellinen dokumentointi toteutetaan. Dokumentointi kattaa kaiken tyyppiset dokumentointitavat (asiakirja, intranet, e-dokumentit jne). Kaikkia käytäntöjä ei tarvitse dokumentoida. Järjestelmässä prosessit ja toiminnot edellyttävät selkeitä ja tarkkoja vaatimuksia, jotka dokumentoidaan esimerkiksi menettelyohjeena. Tällöin yhtiö voi osoittaa selkeästi ja helposti, että prosessi tai järjestelmä on käytössä. Tavallisesti edellytetään myös prosessien dokumentointia tai jäljitysketjua.

Muita järjestelmiin liittyviä määritelmiä ovat:

- Sitoumus: Tiettyä aihepiiriä koskeva johdon sitoumuksen ilmaus, jossa esitetään yhtiön näkökanta ulkopuolisille tahoille. Sitoumus voidaan ilmaista esimerkiksi yhtiön toimintaperiaatteissa tai politiikassa.
- Käytäntö: Tehtävän suorittamiseen käytettävä epävirallinen ja dokumentoimaton menettelytapa.
- Menettely: Hyväksytty ja dokumentoitu kuvaus siitä, miten tehtävä suoritetaan.

11. Mitä ”riippumaton” tarkoittaa?

Auditoitavan tai arvioitavan toiminnan ulkopuolisten ja puolueettomien tarkastajien suorittamaa auditointia tai arviointia. Ulkoinen auditointi tai arviointi edellyttää tarkastajia, jotka eivät ole auditoitavan tai arvioitavan yhtiön palkkalistoilla. Tarkastajat toimivat objektiivisesti koko tarkastusprosessin ajan sen varmistamiseksi, että auditoinnin tai arvioinnin tulokset ja johtopäätökset perustuvat yksinomaan kerättyyn aineistoon.

12. Mitä ”johdon vastuu” tarkoittaa?

Hallintajärjestelmässä määritellään johdon vastuu. Johto on viime kädessä tilivelvollinen rikastushiekan hallinnasta sekä hallintajärjestelmän kehittämisestä ja täytäntöönpanosta laitoksella. Johdon vastuuta ei voi delegoida. Vastuuvollisen käytettävissä on resurssit, joilla voidaan varmistaa, että tavoitteiden saavuttamiseksi on käytössä asianmukaiset järjestelmät (koulutus, laitteistot, viestintä jne.).

13. Mitä ”vastuu” tarkoittaa?

Rikastushiekan hallintajärjestelmässä on määritelty erityisiä tehtäviä ja vaatimuksia, joista huolehtiminen on annettu laitoksella tiettyjen henkilöiden tehtäväksi. On tärkeää, että vastuista viestitään selkeästi, jotta jokainen ymmärtää, mitä häneltä odotetaan.

LIITE 2: ITSEARVIOINNIN TARKISTUSLISTA

Rikastushiekan käsittely ja hallinta

Tuotantolaitos/ Toimipaikka:		Yhtiö:	
Arvioija:		Arviointipäivä:	

TODENTAVAT ASIAKIRJAT / TODISTEET:	
ASIAKIRJAN NIMI	SIJAINTI

Haastateltavat:			
NIMI	TEHTÄVÄ	NIMI	TEHTÄVÄ

	Kysymys	Kyllä	Ei	Ei sov.	Kuvaus ja todisteet

TULOSKRITEERI 1: RIKASTUSHIEKAN HALLINNAN TOIMINTAPERIAATTEET JA SITOUUMUS

Tuloskriteeri 1 Taso B	Onko toimipaikalla laadittu rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet ja sitoumus tai ovatko ne valmisteilla ⁶ ?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, jatka tason A kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa C.</i>				
Tuloskriteeri 1 Taso A	Onko toimipaikalla käytössä rikastushiekan hallinnan toimintaperiaatteet ja sitoumus?				
	Onko toimintaperiaatteet ja sitoumus laadittu sidosryhmiä kuulemalla ja/tai ovatko sidosryhmät katselmoineet ne?				
	Onko toimiva johto vahvistanut toimintaperiaatteet ja sitoumuksen ?				
	Toteutetaanko toimintaperiaatteita ja sitoumusta, ja otetaanko ne huomioon resurssoinnissa?				
	Onko toimipaikalla suoritettu sisäinen arviointi sen vahvistamiseksi, että toimintaperiaatteet ja sitoumus ovat parhaan käytännön mukaisia ⁶ ?				
<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, jatka tason AA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa B.</i>					
Tuloskriteeri 1 Taso AA	Onko toimipaikalla suoritettu riippumaton ulkoinen auditointi sen vahvistamiseksi, että toimintaperiaatteet ja sitoumus ovat parhaan käytännön mukaisia ⁶ ?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, jatka tason AAA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa A.</i>				
Tuloskriteeri 1 Taso AAA	Onko laitoksessa suoritettu riippumaton tekninen auditointi rikastushiekan hallinnan laadun varmistamiseksi?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa AAA. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa AA.</i>				
ARVIO YHTIÖN TOIMINNASTA TULOSKRITEERIN 1 OSALTA					Taso:

⁶Parhaat ympäristökäytännöt käsittävät mm. seuraavat ohjeistukset: Metallimalmikaivostoiminnan parhaat ympäristökäytännöt (SY 29/2011), REF: Management of Tailings and Waste-rock in Mining Activities (EC 2009 ja meneillään oleva päivitys), Patoturvallisuusopas (Hämeen ELY-aluekeskus 2012). Myös MAC-ohjeistusta, joka monelta osin kattaa samoja asioita em. ohjeistusten kanssa, voidaan soveltaa toiminnassa.

	Kysymys	Kyl lä	Ei	Ei sov.	Kuvaus ja todisteet
TULOSKRITEERI 2: RIKASTUSHIEKAN KÄSITTELYJÄRJESTELMÄ					
Tuloskriteeri 2 Taso B	Onko toimipaikalla otettu käyttöön rikastushiekan käsittelyjärjestelmä, tai onko käytössä olevia rikastushiekan hallintakäytäntöjä verrattu ohjeeseen ⁴ gap-analysilla?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, jatka tason A kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa C.</i>				
Tuloskriteeri 2 Taso A	Onko rikastushiekan käsittelyjärjestelmä kehitetty sidosryhmiä kuulemalla?				
	Onko rikastushiekan käsittelyjärjestelmä otettu käyttöön?				
	Onko <u>sisäisessä</u> arvioinnissa vahvistettu, että rikastushiekan käsittelyjärjestelmän toteutus on ohjeen ⁴ mukainen?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, jatka tason AA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa B.</i> <i>HUOM. Rikastushiekan hallinnan toimintaperiaate on rikastushiekan käsittelyjärjestelmän olennainen osa, eikä tuotantolaitos v saavuttaa tasoa A tuloskriteerissä 2, jollei se saavuta vähintään tasoa A tuloskriteerissä 1.</i>				
Tuloskriteeri 2 Taso AA	Onko riippumattomassa ulkoisessa auditoinnissa vahvistettu, että rikastushiekan käsittelyjärjestelmän toteutus on ohjeen ⁴ mukainen?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, jatka tason AAA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa A.</i>				
Tuloskriteeri 2 Taso AAA	Onko laitoksessa suoritettu riippumaton tekninen auditointi, jolla todennetaan uusien mittaus- ja läjitystekniikoiden käyttöönotto sekä varmistetaan että toiminnalle on laadittu yleinen kehityspolku?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa AAA. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa AA.</i>				
ARVIO YHTIÖN TOIMINNASTA TULOSKRITEERIN 2 OSALTA				Taso:	

	Kysymys	K yl	Ei	Ei sov.	Kuvaus ja todisteet
TULOSKRITEERI 3: RIKASTUSHIEKAN HALLINNAN VASTUUVELVOLLISUUDEN JA VASTUIDEN MÄÄRITTELY					
Tuloskriteeri 3 Taso B	Onko rikastushiekan hallinnalle nimetty virallisesti vastuuvollinen johtaja?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, jatka tason A kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa C.</i>				
Tuloskriteeri 3 Taso A	Onko rikastushiekan käsittelyjärjestelmän toteutusta ja raportointia koskeva vastuu, budjettivalta ja vastuuvollisuus delegoitu virallisesti tuotantohenkilöstölle ja/tai pääkonttorin henkilökunnalle ohjeen ⁴ mukaisesti?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, jatka tason AA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa B.</i>				
Tuloskriteeri 3	Onko sisäisessä arvioinnissa vahvistettu, että				
	a) rikastushiekan käsittelylle ja hallinnalle on nimetty vastuu-velvollinen johtaja? b) rikastushiekan käsittelyjärjestelmän toteutusta ja raportointia koskeva vastuu, budjettivalta ja vastuuvollisuus on delegoitu virallisesti tuotantohenkilöstölle ja/tai pääkonttorin henkilökunnalle ohjeen ⁴ mukaisesti?				
<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, jatka tason AAA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa A.</i>					
Tuloskriteeri 3 Taso AAA	Onko virallisessa ja riippumattomassa ulkoisessa arvioinnissa vahvistettu, että rikastushiekan käsittelylle ja hallinnalle on nimetty vastuu-velvollinen johtaja				
	rikastushiekan käsittelyjärjestelmän toteutusta ja raportointia koskeva vastuu, budjettivalta ja vastuuvollisuus on delegoitu virallisesti tuotantohenkilöstölle ja/tai pääkonttorin henkilökunnalle ohjeen⁴ tai MAC:n julkaisussa <i>A Guide to the Management of Tailings Facilities</i> esitetyn rikastushiekan hallinnan toimintakehyksen mukaisesti?				
<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa AAA. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, tuotantolaitoksen toiminta on tasoa AA.</i>					
ARVIO YHTIÖN TOIMINNASTA TULOSKRITEERIN 3 OSALTA					Taso:

	Kysymys	Kyllä	Ei	Ei sov.	Kuvaus ja todisteet

TULOSKRITEERI 4: RIKASTUSHIEKAN HALLINNAN VUOSIKATSELMUS

Tuloskriteeri 4 Taso B	Suoritetaanko toimipaikkatasolla määräajoin rikastushiekan hallinnan katselmuksia ohjeen ⁴ mukaisesti?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, jatka tason A kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa C.</i>				
Tuloskriteeri 4 Taso A	Raportoidaanko vastuuvolliselle johtajalle rikastushiekan hallinnan vuosikatselmuksen tuloksista? Onko sisäisessä arvioinnissa vahvistettu, että a) yhtiön rikastushiekan hallinnan vuosikatselmuksen tulokset raportoidaan vastuuvolliselle johtajalle. b) katselmus on ohjeen ⁴ mukainen?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, jatka tason AA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa B.</i>				
Tuloskriteeri 4 Taso AA	Onko virallisessa ja riippumattomassa ulkoisessa auditoinnissa vahvistettu, että a) yhtiön rikastushiekan hallinnan vuosikatselmuksen tulokset raportoidaan vastuuvolliselle johtajalle b) katselmus on ohjeen ⁴ mukainen?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, jatka tason AAA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa A.</i>				
Tuloskriteeri 4 Taso AAA	Onko laitoksessa suoritettu riippumaton tekninen auditointi sen todentamiseksi että rikastushiekan hallinnan vuosikatselmus on laadittu parhaiden käytäntöjen mukaisesti?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AAA. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AA.</i>				
ARVIO YHTIÖN TOIMINNASTA TULOSKRITEERIN 4 OSALTA				Taso:	

	Kysymys	Kyllä	Ei	Ei sov.	Kuvaus ja todisteet

TULOSKRITEERI 5: RIKASTUSHIEKAN HALLINNAN THV/KKT-KÄSIKIRJA

Tuloskriteeri 5 Taso B	Onko toimipaikalla laadittu THV/KKT-käsikirja, tai onko ohjeen ⁴ mukainen THV/KKT-käsikirja valmisteilla?				
	Onko toimipaikan henkilökunnan tehtävät ja vastuut määritelty ja dokumentoitu?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, jatka tason A kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa C.</i>				
Tuloskriteeri 5 Taso A	Onko toimipaikalla laadittu ja otettu käyttöön ohjeen ⁴ mukainen THV/KKT-käsikirja?				
	Onko toimipaikalla kirjalliset valmius- ja hätätilannesuunnitelmat?				
	Onko sisäisessä arvioinnissa vahvistettu, että THV/KKT-käsikirjan sisältö ja käyttö ovat ohjeen ⁴ mukaisia?				
	Onko sisäisessä arvioinnissa vahvistettu, että THV/KKT-käsikirjan sisältö ja käyttö ovat ohjeen ⁴ mukaisia?				
	Onko tarkastuksen tulokset raportoitu yhtiön rikastushiekan hallinnan vuosikatsauksessa?				
	Onko valmius- ja hätätilannesuunnitelmia testattu?				
<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, jatka tason AA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa B.</i>					
Tuloskriteeri 5 Taso AA	Onko virallisessa ja riippumattomassa ulkoisessa arvioinnissa vahvistettu, että THV/KKT-käsikirjan sisältö ja käyttö ovat ohjeen ⁴ mukaisia.				
	Onko tarkastuksen tulokset raportoitu yhtiön rikastushiekan hallinnan vuosikatselmuksessa?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, jatka tason AAA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa A.</i>				

Tuloskriteeri 5 Taso AAA	Onko valmius- ja hätätilannesuunnitelmia testattu ja harjoiteltu sekä kehitetäänkö toimintatapoja säännöllisesti? Onko riippumattomassa ulkoisessa auditoinnissa vahvistettu, että THV/KKT-käsikirjan⁵ sisältö ja käyttö ovat ohjeen⁴ mukaisia?				
	Onko ulkoisen auditoinnin tulokset on raportoitu yhtiön rikastushiekan hallinnan vuosikatselmuksessa?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AAA. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AA.</i>				
ARVIO YHTIÖN TOIMINNASTA TULOSKRITEERIN 5 OSALTA				Taso:	